

Studiu de caz privind Universitatea Liberă din Bozen/Bolzano, Italia

SANDRA CAMPISI

Bozen/Bolzano este situată într-o regiune trilingvă a Italiei, ale cărei limbi materne sînt germana, italiana și ladina [sau reto-romana] (aceasta din urmă nefiind vorbită decît de 4% din populație). Scopul Universității Libere din Bozen/Bolzano, care a fost fondată în 1997 și și-a lansat primele programe în 1998, este acela de a oferi studenților săi un învățămînt multilingv, bazat pe practică, și care să răspundă așteptărilor pieței muncii pe plan local și european. Activitățile educaționale trilingve se desfășoară în germană, italiană și engleză în cazul secției Ecolo Economie Industrială. Singura excepție o constituie Facultatea de Pedagogie. Această facultate oferă studenților vorbitori de germană-italiană și ladină secții de formare separată.

Contextul istoric și geografic

Le Tyrol du Sud/Süd Tyrol/Alto Adige — Tirolul de Sud

Tirolul de Sud se află în nordul Italiei. Pînă la sfîrșitul primului război mondial, Tirolul de Sud a fost o parte a Imperiului Austro-Ungar. Ca urmare a Tratatului de la Paris de la Saint-Germain, din 1919, Tirolul de Sud a intrat în mod oficial sub autoritatea Statului Italian. Începînd cu anul 1946, provincia a beneficiat de un statut autonom (în virtutea viitoarelor Acorduri de la Paris).

Prin cei 460.000 de locuitori ai săi vorbitori de germană și de italiană, Tirolul de Sud reprezintă prin urmare o regiune bilingvă în mijlocul Alpilor. În jur de 68% dintre locuitorii săi au germana ca limbă maternă și 28% italiana. Limba ladină (4%) este vorbită doar în regiunea Dolomiților. Dat fiind faptul că există minorități lingvistice în Tirolul de Sud, provincia a beneficiat de drepturi speciale oferite de Statul Italian care, între altele, îi garantează dreptul la educație școlară în limba maternă (germană, italiană sau ladină), precum și utilizarea concomitentă a italianei și a germanei pentru serviciile publice și în documentele oficiale. Aceste drepturi sînt specificate în susmenționatul Statut de Autonomie al Provinciei

Autonome Bozen/Bolzano, care garantează păstrarea identităților lingvistice și culturale ale minorităților vorbitoare de ladină și germană.

Bozen/Bolzano, capitala acestei provincii biculturale a Tirolului de Sud, se află la aproximativ optzeci de kilometri sud de Bremen Pass, frontiera care leagă Italia de Tirolul de Nord din Austria. Orașul e așezat într-o depresiune și este înconjurat de munți impunători care ajung pînă la 3000 de metri peste nivelul mării. Cu cei 100.000 de locuitori ai săi, vorbitori de germană și italiană, Bozen/Bolzano este azi un centru internațional de afaceri multilingv.

Încă de la începutul secolului al XII-lea, cînd Bozen/Bolzano a devenit un centru comercial și de afaceri, acesta a constituit un important loc de întîlnire a celor două culturi. Este locul în care comercianții din sudul Germaniei și cei din Italia nu numai că făceau schimb de mărfuri, dar se și îmbogățeau reciproc prin intermediul schimburilor lor culturale. Orașul comercial Bozen/Bolzano a culminat la începutul secolului al XII-lea prin crearea de către Arhiducesa de Tirol, Claudia de Medici, a autorității municipale bilingve de comerț.

Pînă la acea dată, capitala provinciei a rămas fidelă funcției sale economice și culturale, constituind o punte între teritoriile de limbă germană și italiană.

Această caracteristică de a întinde punți peste frontiere a cîștigat o deosebită semnificație pe parcursul integrării europene. Aici e locul unde se întîlnesc culturile italiană și germană și reușesc să combine *arta de a trăi* cu eficacitatea, un model redus al unei Europe de mîine, mai unită. Tirolul de Sud a reușit să evolueze de la o structură săracă și rămasă în urmă din punct de vedere economic, bazată pe agricultură și industria grea, la o economie modernă, orientată cu predilecție către servicii, beneficiind de folosirea deplină a forței de muncă și de unul dintre cele mai ridicate niveluri ale veniturilor medii din Italia.

Nașterea și primii pași ai Universității Libere din Bozen/Bolzano

Autoritățile locale au recunoscut faptul că o structură economică modernă impune o universitate pentru a forma oameni, pentru a atrage talente și a genera idei. Universitatea Liberă din Bozen/Bolzano a fost fondată la 31 octombrie 1997 ca o universitate liberă — adică în afara sistemului de universități de stat, recunoscute de stat — din inițiativa și cu mijloacele Provinciei Autonome Bozen/Bolzano. Universitatea este o instituție condusă de dreptul privat, dar susținută financiar de Provincia Tirolului de Sud și guvernul italian. În octombrie 1998, programele au fost lansate o dată cu Facultatea de Pedagogie, stabilită în orașul istoric Brixen/Bressanone, aflat la aproximativ patruzeci de kilometri nord de Bozen/Bolzano, și o dată cu școala de Economie din Bozen/Bolzano.

Unul dintre scopurile universității este acela de a se concentra pe învățămîntul universitar și de a atinge cele mai înalte cote. Ea își însușește cu fidelitate convingerea economiștilor conform căreia cea mai prețioasă investiție este capitalul

uman; este pregătită să suporte costuri pentru învățământul universitar mult mai importante decât cele ale marilor universități. Facultatea de Pedagogie oferă cursuri de formare a profesorilor în limba maternă a studenților, propunând cursuri paralele în italiană, germană și latină [reto-romană], oferind nu doar accesul la învățământul superior în limba maternă, ci și garantînd ca toți profesorii, la toate nivelele (școală primară, școală secundară și liceu) să fie pregătiți în limba pe care o utilizează în predare.

Un alt scop al universității este acela de a răspunde la cererea, pe scena internațională, îndeosebi în lumea economică de azi, de cursuri orientate multilingv și internațional. În prezent, cu excepția diplomelor oferite de Facultatea de Pedagogie, pentru care există în mod real o cerere locală (îndeosebi pentru cursurile de formare a profesorilor), universitatea propune de asemenea și diplome trilingve (italiană, germană și engleză) în economie și afaceri, și în trei programe trilingve profesionale: în turism, inginerie industrială și agronomie.

Universitatea a devenit o instituție pregătită să-și încerce puterile în noile modele de organizare și manifestă o mare flexibilitate în atragerea personalului (ea poate recruta pînă la 80% din personalul de profesori din străinătate și, de fapt, cea mai mare parte din corpul profesoral are experiență profesională internațională). Ea este mai degrabă influențată de cererile pieții decât de decretele ministeriale. Un învățământ de calitate și o tratare atentă a studenților reprezintă prioritățile universității.

Programul de studiu se conformează reglementărilor guvernamentale, care trebuie respectate pentru ca instituția să obțină acceptarea oficială a diplomelor pe care le eliberează. Chiar dacă această stimulare impune limite inovațiilor care pot fi făcute în programele de studiu universitare, universitatea a reușit să introducă inovații într-un număr de domenii. Una dintre inovații constă în înființarea universității într-o regiune pe care o putem caracteriza drept răsădită culturală. Așa cum am menționat mai sus, cursurile la școala de Economie sînt predate în italiană, în germană și în engleză. Subiectele cursurilor sînt în general internaționale, așa cum sînt studenții și membrii corpului profesoral ai facultății. Numărul de locuri la admitere este limitat — pentru a asigura o înaltă calitate a studentului și o însușire intensivă a cunoștințelor. Luînd în considerare durata excesivă petrecută cu completarea studiilor universitare în țările învecinate, s-a pretins o participare activă la cursuri. Studenții sînt prin urmare încurajați să-și finalizeze programele de studiu în răstimpul stabilit de facultate (în funcție de programul cursului, durata studiilor poate varia între trei și patru ani).

Universitatea angajează profesori permanenți, temporari sau pe jumătate de an. Ea oferă de asemenea contracte unor specialiști în anumite domenii în calitate de „profesori onorifici”, care-și prezintă cercetările în cadrul unei conferințe anuale. Membrii corpului profesoral, fiind de origine internațională, nu trebuie neapărat

să fie capabili să vorbească toate limbile așteptate de studenți. În schimb, personalul administrativ trebuie să facă față exigențelor lingvistice ale tuturor celor care doresc să lucreze în birourile publice ale Tirolului de Sud. Ei trebuie să posede „certificatul de bilingvism” (sau trilingvism, pentru cei care vorbesc ladina), obținut printr-un examen care să ateste competența lingvistică în limbile oficiale ale Tirolului de Sud. În plus, este cerută o anumită cunoaștere a englezei (în funcție de regiunea administrativă) din partea personalului administrativ.

Școala de Economie este găzduită temporar în clădirile complet renovate ale unui fost spital situat chiar în centrul localității Bozen/Bolzano. A fost demarată construcția unei noi clădiri alături de sediul actual care-și va deschide porțile în viitorii doi-cinci ani.

În mijlocul viilor, la cincisprezece minute de mers, va fi construit un colegiu, cu un restaurant și un club, o bibliotecă, o sală pentru muzică și o sală de sport; proiectul costă 15 milioane de Euro și va asigura găzduirea de categoria întâia pentru 200 de studenți și apartamente pentru invitații facultății. Colegiul — o instituție care face parte din tradiția americană și nu din cea europeană — va fi inaugurat în octombrie 2002. Universitatea înființează facultăți suplimentare care vor fi lansate în cursul următorilor ani. Anul viitor, o a treia facultate de informatică va fi înființată.

Modelele lingvistice și facultățile

„Îndrăzniți să fiți multilingvi” — această deviză este titlul noii broșuri a Universității Libere din Bozen/Bolzano (pentru anul 2000), punând într-adevăr un accent important pe numeroasele limbi care sînt predate și utilizate în viața universitară cotidiană, reprezentînd o provocare pentru viitorii studenți. Cum am arătat mai sus, cele patru limbi folosite în instruire la Universitate sînt italiana, germana, engleza și ladina [sau reto-romana]. Acestea sînt limbile de lucru ale facultăților. Celelalte limbi, precum spaniola, franceza și rusa, sînt predate în cadrul cursurilor de limbă facultative (sau cursuri obligatorii pentru cei ce doresc să studieze o vreme în străinătate, de pildă: în cadrul unui program de schimburi ERASMUS în Spania) — în Centrul Lingvistic al Universității. Modelele lingvistice de la Universitatea Liberă din Bozen/Bolzano pot fi sintetizate analizînd organizarea facultăților sale dintr-o perspectivă lingvistică.

Astfel, putem identifica patru modele lingvistice principale în facultățile sau cursurile de studiu individuale. Figura 1 de mai jos le rezumă în felul următor:

i) trilingvismul obligatoriu la școala de Economie (și în cursul de grad în Inginerie Industrială): germana, italiana și engleza;

ii) cursurile monolingve (cu bilingvismul facultativ) la Facultatea de Pedagogie: germana sau italiana;

iii) bilingvismul obligatoriu la Facultatea de Pedagogie: germana și italiana;

iv) *trilingvismul obligatoriu* la Facultatea de Pedagogie: germana, italiana și ladina;

Ultimul model este în mod fundamental legat de cel de-al doilea, dat fiind faptul că ele fac parte împreună din cursul de Formare a Profesorilor, și vor fi tratate prin urmare în aceeași secțiune.

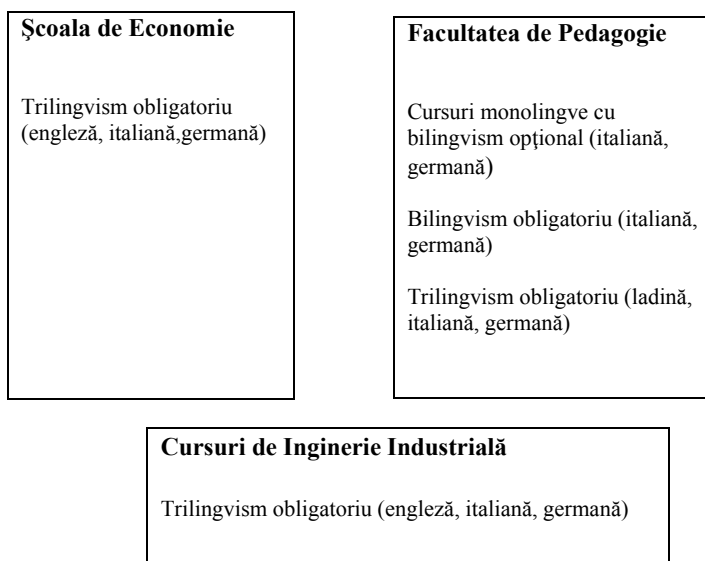

Figura 1. Modele lingvistice

Trilingvismul obligatoriu la școala de Economie

Cursurile școlii de Economie sînt predate în germană, în italiană și în engleză. Această situație se aplică la toate cursurile școlii: la cursul de licență în Studii Economice și de Afaceri, la cursul de diplomă în Economie și Gestiune Agricolă și la cursul de diplomă în Economie și Gestiunea Serviciilor din Turism, precum și la cursul de licență în Inginerie Industrială. Aproximativ o treime din cursuri sînt predate în germană, o altă treime în italiană și cealaltă treime în engleză. Seminariile individuale nu se țin decît într-una dintre limbile oficiale susmenționate, chiar dacă profesorii își păstrează dreptul de a apela la celelalte limbi oficiale pentru unele părți specifice ale cursului. În orice caz, ultimul examen trebuie să se desfășoare în limba oficială a acelui curs specific.

La începutul programelor de studii, se cere studenților o bună cunoaștere a două din cele trei limbi, precum și o cunoaștere elementară a celei de-a treia. Mai ales în cursul primului lor an de studiu, competențele lor lingvistice vor fi dezvoltate prin participarea la cursuri lingvistice obligatorii și facultative. Metoda de selecție ia în considerare două limbi din trei. O condiție esențială prealabilă pentru admiterea viitorilor studenți și pentru buna progresie a studiilor lor este o bună cunoaștere de

bază a italienei, a germanei și a englezei, pentru a le permite nu doar asistarea la conferințe și participarea activă la activitățile pedagogice ale universității, ci și de a fi capabili să ia și să treacă examenele finale, la scris și la oral. Din această cauză, admiterea în școala de Economie depinde de reușita la probele de aptitudini lingvistice.

Facultatea Trilingvism obligatoriu								
Cursuri în germană			Cursuri în			Cursuri în		
Economie	Economie și turism	Economie și agricultură	Economie	Economie și turism	Economie și agricultură	Economie	Economie și turism	Economie și agricultură

Figura 2. Trilingvismul la școala de Economie

Procedura de admitere, care este legată de proba de aptitudini lingvistice, ia în considerare următoarele două posibilități (variabile în funcție de candidații doritori să se înscrie la universitate):

— *prima posibilitate*: candidații care și-au trecut examenele finale de bacalaureat în una dintre cele trei limbi oficiale;

— *a doua posibilitate*: candidații care și-au trecut examenele finale de bacalaureat într-o limbă alta decât cele trei limbi oficiale de învățămînt.

Figura 3 prezintă în mod schematic procedurile de admitere lingvistică în Universitatea Liberă din Bozen/Bolzano.

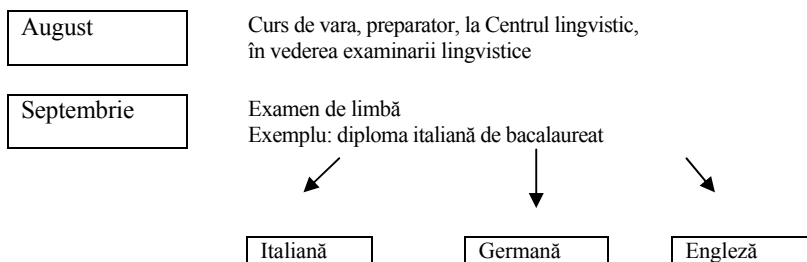

Figura 3. Procedura de admitere în școala de Economie pentru posesorii diplomelor de bacalaureat care au studiat în italiană, în germană sau în engleză

Probabil că procedura de admitere e mai bine ilustrată dacă luăm un exemplu. Să presupunem că un viitor student, posesor al unei diplome italiene de bacalaureat, se înscrie la școala de Economie a Universității Libere de la Bozen/Bolzano (Figura 3). Acesta sau aceasta vor putea profita de posibilitatea de a asista la cursuri lingvistice intensive de vară la Centrul Lingvistic pentru a se pregăti în vederea probei de aptitudini lingvistice în germană și/sau în engleză.

Venind de la un liceu unde predarea era în italiană, candidatul nu trebuie să dea o probă de aptitudini în această limbă; cu toate acestea, el sau ea trebuie să-și dovedească competența lingvistică cel puțin într-una dintre celelalte două limbi rămase. El sau ea poate să dea două, dar trebuie să dea cel puțin una dintre probele lingvistice în luna septembrie a unui an universitar dat și trebuie să treacă cel puțin una din două pentru a se înscrie la școala de Economie. Dacă un anumit candidat nu reușește să susțină una din probele lingvistice sau nu trece la una, el sau ea va trebui să urmeze un curs obligatoriu de un an în limba probei la care acesta sau aceasta a eșuat, sau care nu a fost dată, și va trebui să dea sau să redea apoi proba de aptitudini lingvistice. Această probă poate fi dată maximum de două ori după înscrierea la cursul de limbă: la sfârșitul primului an universitar al studentului (în mai sau în iunie) și/sau înainte de începerea cursurilor următorului an academic (în septembrie). Cei care nu reușesc să dea proba în „a treia limbă” înainte de începutul cursurilor celui de-al treilea an de studii nu vor fi autorizați să-și continue studiile la școala de Economie a Universității Libere din Bozen/Bolzano.

Figura 4 ilustrează procedura de admitere pentru posesorii de diplome de bacalaureat într-o altă limbă decât italiana, germana sau engleza și care, în consecință, trebuie să dea o probă de aptitudini lingvistice în cel puțin două limbi înainte de a se putea înscrie la universitate.

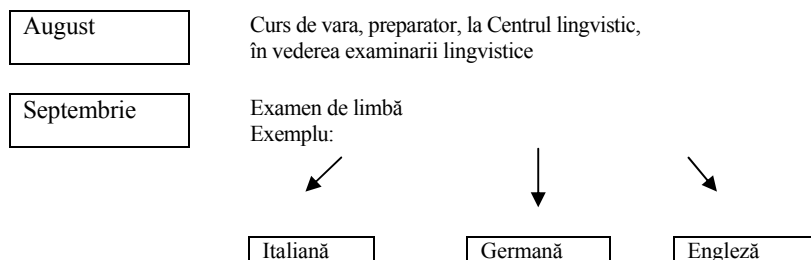

Figura 4. Procedura de admitere la școala de Economie pentru posesorii de diplome de bacalaureat care au studiat într-o altă limbă decât germana, engleza sau italiana

Octombrie - mai	Curs de limbă obligatoriu în a treia limbă
Mai – iunie	Examinare lingvistică în a treia limbă
August	Curs de vară preparator la Centrul lingvistic în vederea examinării lingvistice
Septembrie	Examinare lingvistică (posibilitate finală după un an de studiu)

Figura 5. Procedura de admitere la școala de Economie pentru posesorii de diplome de bacalaureat care trebuie să dea proba de aptitudini în cea de-a treia limbă

Bilingvismul obligatoriu

Asistenții și educatorii sociali din Tirolul de Sud vor avea în meseria lor de-a face cu oameni vorbind italiana și germana, de unde necesitatea de a fi capabili să comunice în cele două limbi. Structura modelului lingvistic al programului lor de studii reflectă în mod direct niște nevoi locale. Limbile folosite în predarea cursurilor de formare a asistenților și educatorilor sociali la Facultatea de Pedagogie se desfășoară în italiană și germană. Cursurile individuale sînt date în una din cele două limbi, iar examenul trebuie să aibă loc în limba oficială a cursului. Prin urmare, viitorii studenți trebuie să posede o cunoaștere de bază a celor două limbi. Ca și pentru viitorii studenți ai școlii de Economie, acești candidați trebuie să dea și ei o probă de aptitudini lingvistice pe lângă Centrul Lingvistic al Universității Libere de la Bozen/Bolzano, dar în cazul lor, ei trebuie să aleagă (și să dea) o singură probă, în germană sau în italiană (după limba diplomei lor de bacalaureat, care bineînțeles că nu trebuie trecută din nou).

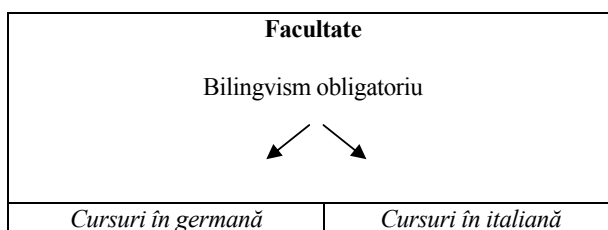

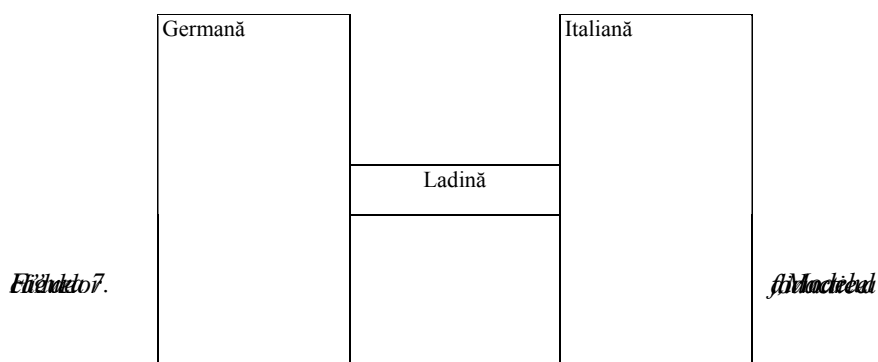
Figura 6. Cursuri și structură lingvistică la Facultatea de Pedagogie

„Modelul H” de formare a cadrelor didactice

Modelul lingvistic adoptat în programul de studii pentru formarea cadrelor didactice reflectă exigențele actuale și constituie, în același timp, o imagine fidelă

a sistemului școlar în desfășurare în Tirolul de Sud. În provincie există trei sisteme școlare cu totul separate (de la ciclul primar la liceu): școlile în care limba germană este folosită în predare, școlile unde italiana este limba folosită și școlile unde o parte a instrucției este furnizată în ladină. Acest ultim tip de școli e în număr mic și se găsește doar în două văi din regiunea Dolomiților, dar ele au o trăsătură distinctivă specifică: unii școlari urmează cursurile în ladină, în vreme ce alții sînt împărțiți în mod egal între germană și italiană, ceea ce înseamnă că (în afara cursurilor în ladină) jumătatea celorlalte cursuri are loc în italiană și în germană. Cu toate acestea, la Facultatea de Pedagogie, profesorii sînt formați pentru un gen particular de școală și, la începutul studiilor lor, ei trebuie să aleagă dacă vor sau nu să se formeze pentru a deveni dascăli într-o școală în care se folosește italiana sau germana sau într-o școală care funcționează în limba ladină.

gura 7. „Modelul H” de formare a cadrelor didactice

Programele de studii pentru formarea cadrelor didactice din grădinițe și școli primare sînt propuse în același timp în italiană și în germană. Prin urmare, studenții care sînt formați pentru a deveni cadre didactice în școlile în care italiana este limba oficială urmează cursuri în italiană, iar cei care sînt formați pentru a preda în școlile unde germana e limba de studiu au totalitatea cursurilor în germană. Mai mult, dacă studenții o vor, ei pot alege cursuri în cealaltă limbă și chiar să dea un examen în această limbă. Această posibilitate de a studia o parte a cursurilor în cealaltă limbă are totuși un caracter facultativ; prin urmare programul de studiu individual este într-adevăr monolingv în ansamblul său. Este la latitudinea studentului să decidă dacă el sau ea vor să asiste sau nu la cursurile predate în cealaltă limbă.

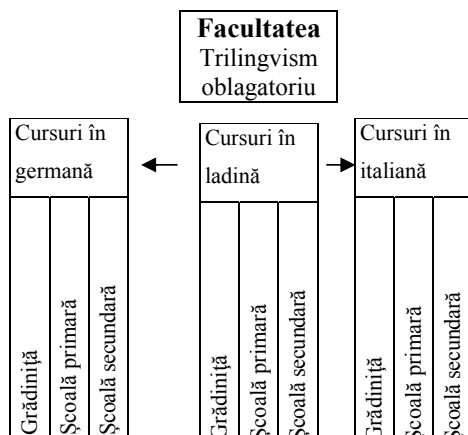

Figura 8. - Cursurile de formare a cadrelor didactice la Facultatea de Pedagogie

Trilingvismul obligatoriu: modelul ladin [reto-roman]

Așa cum s-a menționat mai sus, modelul lingvistic reflectă sistemul școlar. Prin urmare, studenții vorbitori de ladină urmează cursurile și seminariile secțiunii italiene de formare a cadrelor didactice pentru jumătatea creditelor care li se cer, în vreme ce cealaltă jumătate din studiile lor se desfășoară în germană. În plus, studenții în ladină trebuie să se înscrie în clasele suplimentare pentru a asigura formarea în limba și cultura ladină.

Centrul Lingvistic

Centrul Lingvistic are un rol cheie în ameliorarea capacităților lingvistice ale studenților secundari prin oferta de cursuri de perfecționare.

Cursurile propuse de Centrul Lingvistic sînt în engleză, italiană, germană, spaniolă, franceză și rusă, principalele limbi fiind desigur italiana, germana și engleza. Pentru moment, asupra acestora și-a concentrat Centrul Lingvistic energiile. Studenții intră în contact cu Centrul Lingvistic în momentul pre-înscrierii lor. Ei pot asista la cursuri de vară intensive, în august și septembrie, care sînt oferite atît pentru debutanți cît și pentru studenții mai avansați care doresc să se pregătească pentru examenul de limbă. În cursul anului universitar, li se poate cere studenților să asiste la mai multe tipuri de cursuri: *cursurile intensive* (obligatorii), ca o pregătire pentru examenul la a treia limbă (care are loc la sfîrșitul anului universitar); *cursurile generale de nivele diferențiate*; *cursurile de limbă și cultură* (de exemplu, „Lingua e cultura italiana”, care vizează în mod specific studenții din primul an proveniți din străinătate); și în fine, dar nu în ordinea

importanței, *cursul LSP* (Limba în Scopuri Specifice — Langue pour les Buts Spécifiques). Acest ultim tip are o mare importanță, mai ales pentru studenții școlii de Economie, având în vedere faptul că ei au început studii specializate și se concentrează pe subiecte particulare în calitate de studenți în programele de cursuri trilingve. Pregătirea cursurilor LSP (fie că e vorba de „Linguaggio giuridico italiano” sau de „Deutsch für Wirtschaftler”) impune o foarte bună cooperare între profesorii de limbă și profesorii de contact. Materia acestor cursuri se bazează pe manualele de curs utilizate de studenți, de exemplu în cursul lor de Micro-economie sau de „Diritto privato” sau „Betriebswirtschaftslehre”, pe înregistrările audio și video ale acestor cursuri, pe testele lor de examinare etc.

Așa cum s-a arătat, sfera de activitate a Centrului Lingvistic cuprinde de asemenea alte domenii precum evaluarea testelor de limbă pentru cursurile bi- și trilingve. În raport cu aceste examene și, bineînțeles, cu cursurile lingvistice specifice, există un alt domeniu spre care se orientează Centrul Lingvistic pe viitor: cercetarea aplicată și dezvoltarea propriei sale materii de învățămînt, în contextul existenței unor studenți în cadrul unor astfel de programe de studii exclusiv multilingve. Centrul Lingvistic a creat un serviciu consultativ pentru debutanții în limbi, care oferă sfaturi și asistență studenților universității și viitorilor studenți care vin din afară, care, de pildă, au nevoie să știe în ce constă examenul de limbă și felul în care Facultatea este ea structurată din punct de vedere lingvistic.

Anul trecut a fost făcut un pas important prin crearea laboratorului lingvistic multimedia. Toți utilizatorii Centrului Lingvistic au acces la logistica și la pachetele educaționale interactive ale laboratorului lingvistic multimedia în scopul de a studia. Ei pot așadar să-și antreneze prin procedee interactive aptitudinile lingvistice precum ascultarea și lectura, sau pronunția etc, beneficiind de un mare număr de CD-ROM și de filme DVD (în diferite limbi) pentru a-și ameliora capacitățile lingvistice.

Concluzie

Trebuie să precizăm încă o dată faptul că această universitate este nouă. Dificultățile care trebuiesc depășite nu sînt doar problemele lingvistice, cum ar putea părea la prima vedere, ci și cele culturale. Modelul lingvistic descris aici nu este definitiv și nici destinat să rămînă neschimbat pe veci. Au existat cîteva semne de întrebare, precum, de pildă, cum să fie integrată a treia limbă (în cursurile trilingve) și cum să fie structurate examenele lingvistice. Pînă acum, cea mai mare parte a studenților a provenit din Tirolul de Sud, dar începînd cu anul universitar 1999-2000, s-a înregistrat o creștere a numărului de studenți străini. Universitatea ține mult să atragă studenți din alte țări decît Italia, dar în ce mod va afecta acest fapt modelele lingvistice care au fost instituite?

Universitatea Liberă din Bozen/Bolzano privește această situație ca pe o mare provocare. Fiind vorba despre o instituție tînără, și doar la doi ani de serviciu

(anul universitar 2000 – 2001 este al treilea an), încă nu se poate pune întrebarea: „Oare a mers?”. Conceptul în întregul său, adică tocmai conceptul lingvistic, trebuie să mai evolueze. Prin urmare, întrebarea este: „Oare va merge?”. Această întrebare își va găsi răspunsul cel mai devreme atunci când primii studenți vor primi o diplomă din partea acestei universități. Universitatea nu așteaptă din partea studenților să fie trilingvi chiar de la începutul studiilor lor. Scopul conceptului lingvistic global este de a fi capabil să dea diplomați ai acestei universități care să poată să afirme că ei vorbesc, citesc și scriu cu ușurință în trei limbi. Există șanse ca un astfel de model să prospere, într-o lume în care cunoașterea limbilor, nu doar a englezei, ci și a limbilor larg utilizate, este de o importanță extremă pentru obținerea succesului, mai ales în sfera economică. Cuvintele următoare ale unui student (german) din anul întâi constituie o bună concluzie a studiului nostru. Acesta vorbește despre motivele care l-au determinat să vină să studieze la Universitatea Liberă de la Bozen/Bolzano:

„Am vrut întotdeauna să studiez economie — cred că e important în viață. Am vrut de asemenea să studiez limbile, dat fiind că ele sînt foarte importante în orice viitoare muncă pe care o voi putea avea, dar nu știam cum să le combin pe amîndouă. Cred că am sesizat ocazia perfectă de a studia și de a folosi limbile pregătindu-mă concomitent pentru viitoarea mea carieră în lumea economiei.” □

Traducere de Cornelia Alexandru

*

Dr. Sandra CAMPISI, cercetător la Centrul de Coordonare pentru Dezvoltarea Structurilor Universitare, director al Centrului Lingvistic din cadrul Universității Libere din Bozen/Bolzano. A publicat numeroase studii în domeniul utilizării limbilor în universități din Italia.

Sandra Campisi, Étude de cas sur l'Université Libre de Bozen/Bolzano, Italie, studiu publicat în **Higher Education in Europe**, revista UNESCO-CEPES, vol. XXV., nr. 4/2000 și preluat cu permisiunea editorilor.